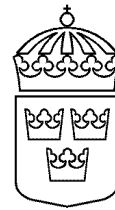

Redogörelse till riksdagen
1996/97:ER1
från Sveriges delegation vid Europarådets
parlamentariska församling

1996/97
ER1

Riksdagens Europarådsdelegation överlämnar bifogade redogörelse för verksamheten inom den parlamentariska församlingen under 1996. Till redogörelsen är fogad en förteckning över av församlingen under perioden antagna rekommendationer, resolutioner och andra beslut.

Stockholm den 14 mars 1997

På delegationens vägnar

Jan Bergqvist

Anita Melin

Albanien, Andorra, Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Island, Italiaen, Kroatien, Lettland, Liechtenstein, Litauen, Luxemburg, Makedonien (FYROM), Malta, Moldavien, Nederlanderna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Ryssland, San Marino, Schweiz, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Turkiet, Tyskland, Ukraina, Ungern, Österrike

Innehållsförteckning

1 Europarådet: struktur och medlemskap	4
Bild: Hur arbetar Europarådet?	5
2 Den parlamentariska församlingens verksamhet under 1996: viktiga frågor och resultat	6
2.1 Delegationen	6
2.2 Nya medlemsländer, övervakning	6
2.3 Politiska frågor	7
2.4 Demokrati och mänskliga rättigheter, konventioner	7
2.5 Socialpolitik, kultur, jordbruk, miljö, ekonomi	8
2.6 Möten och seminarier	8
2.7 Gästtalare	9
3 Den svenska representationen	9
4 Huvudområden för församlingens verksamhet	11
4.1 Nya medlemmar	11
4.2 Politiska frågor	12
4.3 Juridiska frågor och mänskliga rättigheter	13
4.4 Ekonomi och utveckling	14
4.5 Sociala frågor, hälsovård, familjefrågor	14
4.6 Kultur och utbildning	15
4.7 Naturvetenskap och teknik	15
4.8 Miljöfrågor	15
4.9 Migration, demografi, flyktingfrågor	16
4.10 Jordbruk och landsbygdsutveckling	17
4.11 Kontakter med nationella parlament och allmänheten	17
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över församlingens beslut	18

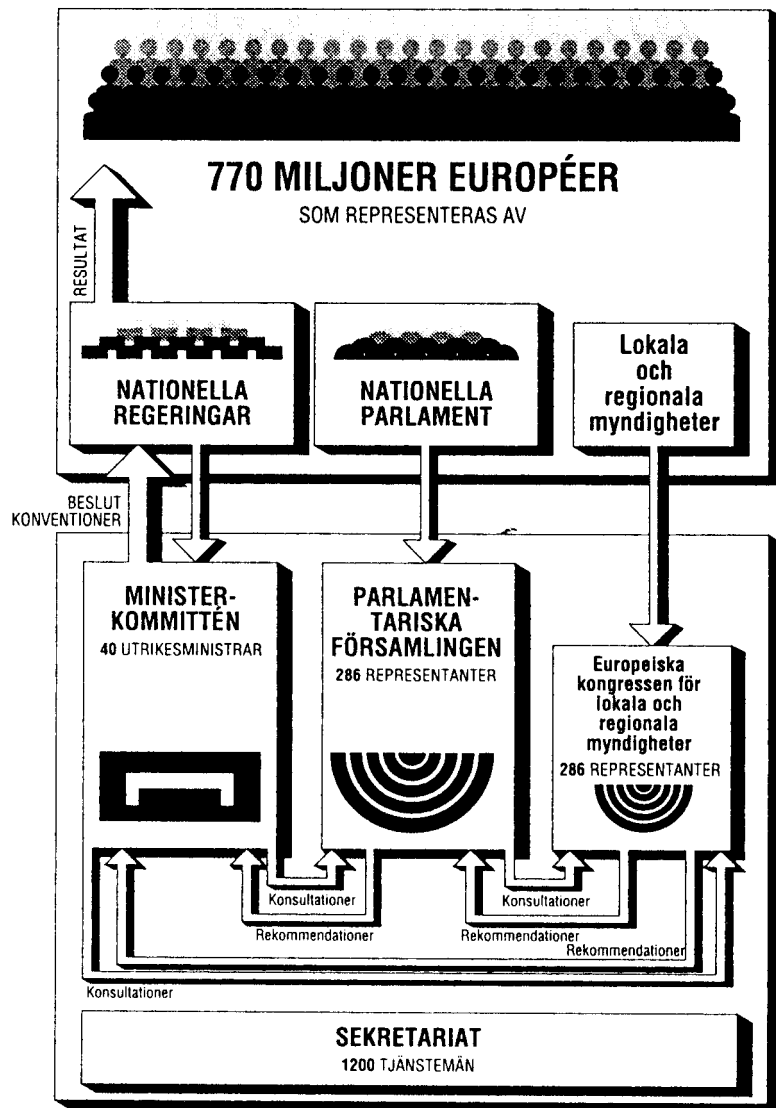
Europarådet har tre huvudorgan: ett beslutande organ – ministerkommittén, ett demokratiskt forum med rådgivande uppgifter – den parlamentariska församlingen, ett forum för demokrati på lokal nivå – den europeiska kongressen för lokala och regionala församlingar, ”kommunalkongressen”.

Den parlamentariska församlingen var vid tillkomsten 1949 det första internationella parlamentariska organet. Församlingen har inom Europarådets ram genom åren bidragit till att främja fred och frihet, mänskliga rättigheter och social rättvisa i Europa. Den har en viktig uppgift som debattforum för aktuella politiska, juridiska, ekonomiska, sociala, kulturella, naturvetenskapliga och tekniska frågor. Även om församlingen i första hand har en rådgivande funktion har parlamentarikerna varit pådrivande i många frågor, bl.a. för tillkomsten av många av Europarådets konventioner. Under senare år har församlingen tagit initiativ till Europarådets utvidgning till länderna i centrala och östra Europa, byggt upp relationerna till de nya lagstiftande församlingarna och bidragit till att förbereda kandidatländer för medlemskap. Det är den parlamentariska församlingen som efter en politisk och juridisk granskning av varje kandidatland bedömer om villkoren för medlemskap är uppfyllda: att institutioner och rättsordningar anpassats till Europarådets grundsatser om pluralistisk demokrati, rättsstatens principer och skyddet av mänskliga rättigheter. Enligt praxis följer medlemsländernas regeringar den parlamentariska församlingens rekommendationer.

Europarådet har i nära femtio år verkat för att bygga ett enat Europa grundat på frihet och demokrati, respekt för rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Sverige tillhörde grundarna när Europarådet bildades 1949 i London av tio västeuropeiska stater. Sedan dess har det politiska landskapet förändrats, och i dag är så gott som alla europeiska länder medlemmar. Efter Berlinmurens fall har antalet medlemsstater ökat snabbt, från 23 år 1989 till 40 genom utvidgning till de nya demokratierna i Central- och Östeuropa.

Under 1996 upptogs Ryssland och Kroatien som medlemmar nr 39 och 40. Europarådet är därmed på väg att förverkliga målet att bli en alleuropeisk organisation där Europas gamla och nya stater tillsammans slår vakt om de demokratiska principerna för staters styrande. Den snabba omvandlingen till en numerärt större och avsevärt mindre homogen organisation kan förväntas innebära förändringar av verksamheten och kräva delvis nya arbetsformer. Europarådets identitet, dess roll och uppgifter i det nya Europa är frågor som just nu engagerar både parlamentarikerna och regeringarnas representanter i Europarådet. Det är frågor som kommer att tas upp på toppmötet med Europarådsländernas stats- och regeringschefer hösten 1997 i Strasbourg. Efter nästan fem decenniers verksamhet står Europarådet inför större utmaningar än någonsin.

Hur arbetar Europarådet?

(Källa: Europarådet. Conseil de l'Europe, Point i, 1996)

2 Den parlamentariska församlingens verksamhet under 1996: viktigare frågor och resultat

Europarådets parlamentariska församlings session 1996 var fördelad på fyra delsessioner vilka samtliga hölls i Strasbourg. Delsessionerna ägde rum 22–26 januari, 22–26 april, 24–28 juni och 23–27 september. Till talman för församlingen valdes vid den första delsessionen den tyska parlamentsledamoten Leni Fischer, kristdemokrat. Hon efterträdde Miguel Angel Martínez, Spanien.

Vid de fyra plenarsessionerna debatterade församlingen rapporter och antog rekommendationer till ministerkommittén, resolutioner och direktiv och gjorde uttalanden i aktuella frågor. Rapporterna hade förberetts i de 14 fackutskotten som mellan delsessionerna sammanträtt i Europarådets sekretariat i Strasbourg, dess kontor i Paris eller i något av medlemsländerna, på inbjudan av resp. lands parlament.

2.1 Delegationen

Den svenska delegationen vid 1996 års session bestod av sex ordinarie ledamöter: Jan Bergqvist (s), ordförande, Anders Björck (m), vice ordförande, Berit Andnor (s), Lisbet Calner (s), Birger Hagård (m), Göran Magnusson (s) och sex suppleanter: Knut Billing (m), Elisabeth Fleetwood (m), Inga-Britt Johansson (s), Olof Johansson (c), Sören Lekberg (s) och Ingegerd Wärnersson (s).

Birger Hagård var under 1996 ordförande i utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter.

2.2 Nya medlemsländer, övervakning

Den fortsatta utvidgningen dominerade församlingens arbete under första delen av 1996 års session, med Rysslands medlemskapsansökan i januari och Kroatien i april. Frågan om medlemskap för Ryssland hade debatterats vid två tillfällen under 1995 men beslutet hade skjutits upp. Anledningen till församlingens tövan var läget i Tjetjenien men också tveksamhet till rysk vilja och förmåga att uppfylla villkoren för medlemskap och bävan inför den förändring av arbetsformer ett ryskt medlemskap skulle innebära. Efter rekommendation av den parlamentariska församlingen och beslut av ministerkommittén upptogs Ryssland som Europarådets 39:e medlem den 28 februari 1996. Kroatien blev medlem nr 40 först den 6 november, trots att församlingen rekommenderat medlemskap vid aprilsessionen. I fallet Kroatien valde ministerkommittén att inte omgående följa parlamentarikernas rekommendation. Med hänvisning till läget i landet sköt man några månader på tidpunkten för inträde för att ge möjlighet att pröva hur Kroatien uppfyllde sina åtaganden enligt Daytonavtalet. Vidare beslutade församlingen om gäststatus för tre länders parlament, de tre Kaukasusländerna Armenien, Georgien och Azerbajdzjan. Sedan tidigare har Bosnien-Hercegovina gäststatus, och Vitryssland, vars gäststatus dock suspenderades i januari 1997.

I och med att så många nya medlemsstater upptagits på kort tid har behovet ökat av en strikt granskning av att de uppfyller sina åtaganden. Övervakning, ”monitoring”, har blivit mer betydelsefull och samtidigt mer arbetskrävande. Församlingen utarbetade under 1995–96 en ny struktur för övervakning innebärande att de grannliga granskningsuppgifterna som tidigare legat på tre utskott sammanförs till ett nyinrättat utskott. Den nya övervakningsproceduren gäller alla medlemsländer, såväl nya som gamla. Beslut om den nya kommittéstrukturen togs i januari 1997.

2.3 Politiska frågor

En betydande del av församlingens överväganden under året ägnades utrikespolitiska frågor, både ämnen som beretts i politiska utskottet och debatter i aktuella frågor enligt en ”brådskande procedur”. Ett dominerande tema var utvecklingen i f.d Jugoslavien, speciellt de civila aspekterna av genomförandet av Daytonavtalet, återuppbyggnad, valen, flyktingsituationen. Läget i Tjetjenien liksom utvecklingen i Albanien och fredsprocessen i Mellanöstern uppmärksammades kontinuerligt, på basis av rapportering från speciellt tillsatta utskott. Turkiets bristande respekt för mänskliga rättigheter fortsatte att oroa församlingen som upprepade krav på reformer av konstitutionen och annan lagstiftning.

Ett annat centralt tema var utvecklingen i och samarbetet med de nya central- och östeuropeiska medlemsstaterna. Metoder för att bemästra arvet från det kommunistiska totalitära systemet, åtgärder för att främja ekonomisk och social utveckling och alleuropeiskt samarbete på kulturens, naturvetenskapens och miljöns områden diskuterades.

2.4 Demokrati och mänskliga rättigheter, konventioner

Många olika aspekter på kärnfrågan för Europarådet, demokrati och mänskliga rättigheter, uppmärksammades av den parlamentariska församlingen under året. Utöver granskningen inför medlemskap som redovisats ovan var det främst skyddet för minoritetsrättigheter, barns rättigheter och avskaffande av dödsstraffet som var föremål för debatt. Församlingen följde upp genomförandet av de konventioner om skydd för nationella minoriteter som Europarådet antagit under senare år, Ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter och Europeiska stadgan för regionala eller minoritetsspråk. Ett starkt engagemang för barns rättigheter kom till uttryck i arbetet med en europeisk strategi för barn och den rekommendation mot sexuellt utnyttjande av barn som följde upp Världskongressen mot kommersiellt sexuellt utnyttjande av barn som hölls i Stockholm i augusti 1996. Mot bakgrund av uppgifter om att flera nya medlemsstater fortsatt att tillämpa dödsstraff trots utfästelser om att inte verkställa avrättningar tog församlingen återigen upp frågan om dödsstraffets avskaffande. Rekommendationen till ministerkommittén 1994 om ett tilläggsprotokoll till MR-konventionen om avskaffande av dödsstraffet upprepades. Under hösten anordnade församlingens juridiska utskott ett seminarium om dödsstraff i Kiev. Ukraina är ett av de länder som fortsätter att verkställa dödsstraff.

Under 1996 slutfördes arbetet med konventionen om biomedicin och mänskliga rättigheter. Bioetikkonventionen är ett viktigt steg mot en gemensam europeisk standard på det bioetiska området och den första internationellt bindande text som syftar till att skydda människor mot missbruk av ny biologisk och medicinsk forskning. Arbetet med konventionen är ett exempel på hur Europarådets organ samverkar. Den parlamentariska församlingen påtalade i en rekommendation till ministerkommittén 1991 behovet av en bioetikkonvention. En konventionstext utarbetades av en styrkommitté under ministerkommittén som inledde sitt arbete 1991. Texten granskades i olika omgångar av församlingen, senast i september 1996. Den antogs av ministerkommittén i november och öppnas för undertecknande i april 1997. Att ta fram konventioner för kodifiering av gällande rätt är en viktig del av Europarådets arbete. I flera fall är de resultat av politiska initiativ som tagits av parlamentarikerna.

2.5 Socialpolitik, kultur, jordbruk, miljö, ekonomi

På det sociala området debatterade församlingen ett utkast till en europeisk strategi för barn, åtgärder mot arbetslöshet och behovet av ny socialpolitik, på kulturens område uppmärksammades europeisk kulturpolitik och samarbete i kulturfrågor mellan EU och Europarådet samt historieundervisning och historieforskning. Ett förslag till stadga för landsbygdens utveckling lades fram för en första diskussion och överlämnades till ministerkommittén med församlingens rekommendation. I en granskning av miljösamarbetet i Europa på regeringsnivå, inklusive miljöministerkonferenserna, lades särskild vikt vid strategin för biologisk mångfald och landskapets variation.

Liksom tidigare år hade den parlamentariska församlingen uppdraget att som folkvald församling granska verksamheten i internationella regeringsorgan som Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), Europeiska utvecklingsbanken (EBRD), Världshandelsorganisationen (WTO) och Internationella Rödakors-kommittén (ICRC).

2.6 Möten och seminarier

Talman Birgitta Dahl deltog i ett möte med europeiska talmän i Budapest 7–8 juni 1996. Det europeiska talmansmötet som samlar talmän från medlemsländer och kandidatländer hålls vartannat år, med Europarådets parlamentariska församling som samordnare. Riksdagen kommer att vara värd för nästa europeiska talmansmöte 12–13 juni 1998.

Den svenska delegationen var 5–6 september värd för ett välbesökt möte i riksdagen med den parlamentariska församlingens jordbruksutskott. I anslutning till utskottsmötet anordnades ett seminarium om svensk jordbruks-, livsmedels- och skogspolitik och svenska erfarenheter av förnyelsebara energikällor, med studiebesök till energiskogsodlingar och kraftvärmeverk.

Den finska delegationen till Europarådets parlamentariska församling anordnade 31 mars–2 april ett seminarium ombord på båt mellan Helsingfors och Stockholm om aktuella Europarådsfrågor. De baltiska och ryska Europarådsdelegationerna var inbjudna tillsammans med representanter för de

svenska och finska delegationerna. En interparlamentarisk konferens om de nationella parlamentens nya roll i den alleuropeiska konstruktionen och samarbetet mellan europeiska parlament hölls i Paris 28--29 mars på inbjudan av franska nationalförsamlingen. Förutom delegationsmedlemmar deltog ledamöter av riksdagens konstitutionsutskott.

2.7 Gästtalare

Ett stort antal stats- och regeringschefer, utrikesministrar och chefer för internationella organisationer framträdde inför den parlamentariska församlingen och svarade på frågor. Bland dem var den schweiziske utrikesministern Flavio Cotti representerande OSSE:s ordförandeskap, Finlands president Martti Ahtisaari, Ukrainas president Leonid Kouchma, Makedoniens (FYROM) president Kiro Gligorov, Maltas president Dr Ugo Mifsud Bonnici, Portugals president Jorge Sampaio, Lettlands president Guntis Ulmanis, Irlands premiärminister John Bruton, den slovakiske premiärministern Vladimir Meciar, regeringschefen i Andorra Marc Forné, Internationella Rödakors-kommitténs ordförande Cornelio Sommaruga, Europeiska utvecklingsbankens president Jacques de Larosière, OECD:s generalsekretärare Donald Johnston. Även flera talmän i medlemsländernas parlament gästade församlingen, t.ex. talmännen från Estland, Tjeckien, Norge, Armenien, Kroatien och Georgien (med gäststatus).

3 Den svenska representationen

Under 1996 års session hade riksdagen anmält följande valda ombud och suppleanter till församlingen och dess organ.

Ombud

1. Jan Bergqvist (s), delegationens ordförande
2. Berit Andnor (s)
3. Anders Björck (m), delegationens vice ordförande
4. Göran Magnusson (s)
5. Lisbet Calner (s)
6. Birger Hagård (m)

Suppleanter

1. Sören Lekberg (s)
2. Ingegerd Wärnersson (s)
3. Knut Billing (m)
4. Inga-Britt Johansson (s)
5. Olof Johansson (c)
6. Elisabeth Fleetwood (m)

Ombuden och suppleanterna var fördelade på församlingens 14 utskott, vilka sammanträder såväl under som mellan församlingens plenarmöten. I utskottet bereds ärenden som församlingen har att besluta om. Utgående från utskottens betänkanden och förslag antar församlingen rekommendationer till ministerkommittén, resolutioner, yttranden och direktiv. Det ständiga utskottet har fullmakt att besluta på församlingens vägnar under perioder då denna ej är samlad. Dessutom har flertalet utskott tillsatt underutskott, vilka i många fall är permanenta från session till session. Vidare kan ad hoc-utskott utses för en särskild fråga.

Ombuden och suppleanterna var under 1996 års session fördelade på församlingens utskott, underutskott och ad hoc-utskott på sätt som anges nedan (utskottssuppleanter inom parentes).

Ständiga utskottet: Bergqvist, Björck (Magnusson, Billing) samt Hagård ex officio i egenskap av ordförande i utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter

Politiska utskottet: Bergqvist, Björck (Andnor, Hagård)

Underutskottet för Daytonavtalet: Bergqvist

Utskottet för ekonomi och utveckling: Billing, Calner (Björck, Andnor)

Underutskottet för internationella ekonomiska relationer: Billing (Calner)

Underutskottet ”Nord-Syd: Europas roll”: Calner (Billing)

Utskottet för social-, hälsovårds- och familjefrågor: Andnor,

Fleetwood (Magnusson, Wärnersson)

Underutskottet om den europeiska sociala stadgan: Fleetwood

Underutskottet för arbetsmarknadsfrågor: Andnor

Utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter: Hagård (ordförande), Magnusson (Billing, I-B Johansson)

Underutskottet för mänskliga rättigheter: Hagård (ex officio)

Kultur- och utbildningsutskottet: Fleetwood, Wärnersson (Billing, Bergqvist)

Underutskottet för det europeiska arkitektur- och konstlivet: Fleetwood

Underutskottet för ungdom och sport: Fleetwood

Underutskottet för media: Billing (Wärnersson)

Utskottet för naturvetenskap och teknik: O. Johansson, Lekberg (Fleetwood, Wärnersson)

Utskottet för miljövård, regional planering och kommunala frågor: I-B Johansson, O. Johansson (Calner, Lekberg)

Underutskottet för Europapriset: I-B Johansson

Underutskottet för miljön: I-B Johansson

Utskottet för befolknings- och flyktingfrågor: I-B Johansson, Billing (Andnor, Wärnersson)

Underutskottet för migration: I-B Johansson

Underutskottet för flyktingfrågor: I-B Johansson

Underutskottet för demografi: Billing

Utskottet för procedurfrågor: Magnusson (Bergqvist)

Utskottet för jordbruksfrågor och landsbygdsutveckling: I-B Johansson (O. Johansson)

Underutskottet för livsmedelsförsörjningen i världen: I-B Johansson (O. Johansson)

Utskottet för förbindelser med europeiska icke-medlemsländer: Hagård (Lekberg)

Utskottet för förbindelser med de nationella parlamenten och med allmänheten: Lekberg (Calner)

Underutskottet för deltagardemokrati: Lekberg

Budgetutskottet: Calner (Fleetwood)

Ad hoc-utskottet för jämlikhet mellan könen: Fleetwood

Ad hoc-utskottet för Tjetjenien: Hagård

4 Huvudområden för församlingens verksamhet

4.1 Nya medlemmar

Vid första delsessionen debatterade församlingen *Rysslands ansökan om medlemskap* (dok. 7443) och beslutade att rekommendera ministerkommittén att inbjuda Ryssland som medlem (ytr. 193). I beslutet åberopades de mycket omfattande utfästelser som Ryssland gjort om fortsatt utveckling av ett demokratiskt samhällsskick. Behandlingen av Rysslands ansökan suspenderades i januari 1995 som en följd av politiska händelser i Tjetjenien. När debatten återupptogs ett år senare var läget i Tjetjenien återigen en stöttesten men framför allt frågan om Ryssland kunde anses uppfylla Europarådets villkor för medlemskap. En majoritet av församlingen ansåg att integrering är bättre än isolering och röstade för medlemskap. Jan Bergqvist som talade för de socialdemokratiska ledamöterna argumenterade för ett inval av Ryssland. Det är viktigt att stödja samarbetslinjen, att inte lämna Ryssland utanför den europeiska gemenskapen, sade Bergqvist bl.a. I anslutning till medlemskapsdebatten beslutade församlingen att inrätta ett *ad hoc-utskott för Tjetjenien* (dir. 516) med uppdraget att följa utvecklingen och särskilt uppmärksamma skyddet för nationella minoriteter.

Under andra delsessionen debatterade församlingen *Kroatiens medlemskapsansökan* (dok. 7510) och antog en rekommendation till ministerkom-

mittén att inbjuda Kroatien att bli medlem (yttr. 195). Medlemskapet var inte okontroversiellt; av debatten framgick att meningarna var delade om Kroatien uppfyllde Europarådets krav på medlemskap särskilt beträffande demokratiseringsprocessen, respekten för mänskliga rättigheter, pressfrihet, behandlingen av minoriteter. Ett förslag om att skjuta upp granskningen till en senare delsession vilket lagts fram på initiativ av Jan Bergqvist fick inte majoritet. Bergqvist hänvisade till att Kroatien i flera hänseenden inte uppfyllt sina löften till Europarådet och exemplifierade med brister i samarbetet med Haagtribunalen.

4.2 Politiska frågor

Under andra delsessionen debatterade församlingen och antog en resolution om *utvecklingen i Ryssland i relation till läget i Tjetjenien* (dok. 7531, res. 1086). Ad hoc-utskottet för Tjetjenien uppmanades att besöka Moskva och Grozny (rek 520). I en debatt om *implementering av Daytonavtalet för fred i Bosnien-Hercegovina* (dok. 7509) deltog bl.a. FN:s MR-kommissions rapportör för Jugoslavien Elisabeth Rehn och representanter för OSSE i Bosnien. Finansieringsfrågor, flyktingsituationen och de förestående valen togs upp. Församlingen antog en rekommendation med uppmaning till medlemsländerna att bidra till återuppbyggnaden i Bosnien-Hercegovina (rek. 1297, dir. 521). Under delsessionen granskade församlingen vidare utvecklingen i Turkiet och antog en rekommendation om *Turkiets respekt för åtaganden avseende konstitutionella och juridiska reformer* (dok. 7445, rek. 1298) som följer upp tidigare rekommendationer. Jan Bergqvist konstaterade i ett inlägg att Turkiet hade långt kvar när det gällde fullgott skydd för mänskliga rättigheter och respekt för rättsstatens principer och att reformer av konstitutionen och lagstiftningen var otillräckliga. Församlingen uppmanade turkiska myndigheter att fortsätta reformerna av rättssystem så att det motsvarade Europarådets normer, söka en lösning på kurdfrågan och benåda fängslade parlamentariker. Man beslöt att utvecklingen i Turkiet i fortsättningen skulle granskas enligt Europarådets övervakningsprocedur. *Hotet mot fredsprocessen i Mellanöstern* (dok. 7540) uppmärksammades i en extrainsatt debatt som föranletts av strider vid den israelisk-libanesiska gränsen. Församlingen uttryckte sitt stöd för fredsprocessen och rekommenderade att en multinationell styrka skulle stationeras vid gränsen (res. 1088).

Vid tredje delsessionen fick församlingen en rapport om *läget i Tjetjenien* av ad hoc-utskottet för Tjetjenien (dok. 7560, add III). Vidare diskuterades *Parlamentsvalen i Albanien* (dok. 7587) i en extrainsatt debatt som föregicks av en hearing med företrädare för de politiska partierna i Albanien. Församlingen antog en resolution (res. 1095, dir. 524) som kritiserade oegentligheter som förekommit under valen, uppmanade Albanien att fortsätta att reformera lagarna och underströk att fria och rättvisa val är en förutsättning för medlemskap. Jan Bergqvist karakteriserade i ett inlägg valen som en tragedi, med hänvisning till rapporter från valobservatörer, och ifrågasatte legitimiteten av den delegation till parlamentariska församlingen som skulle utses av det nyvalda albanska parlamentet.

Vid fjärde delsessionen debatterade församlingen *Situationen i Mellanöstern: den israelisk-palestinska fredsprocessen* (dok. 7636) och uttryckte oro över upptrappningen av våldet mellan israeler och palestinier. Elisabeth Fleetwood rapporterade om initiativ som tagits av församlingens ”Task force on youth and education in the Middle East peace process”, bl.a. ett möte i Tunis med israeliska och palestinska delegationer och ungdomsorganisationer från europeiska länder, och betonade vikten av att engagera unga människor i fredsprocessen. Vid delsessionen debatterades vidare ett *förslag om ett andra toppmöte med stats- och regeringschefer från Europarådets medlemsländer* (dok. 7637). Församlingen uttalade sig för ett toppmöte i Strasbourg under 1997 och antog en rekommendation om mötets syfte (rek 1303). Det första toppmötet ägde rum i Wien i oktober 1993.

4.3 Juridiska frågor och mänskliga rättigheter

Vid första delsessionen diskuterade församlingen en rapport om *nationella minoriteters rättigheter* (dok. 7442) och antog en rekommendation (rek. 1285) som uppmanade de stater som ännu inte undertecknat eller ratificerat Europeiska stadgan för regionala eller minoritetsspråk och Ramkonventionen till skydd för nationella minoriteter att göra det snarast. Konventionerna borde kompletteras med tilläggsprotokoll om kulturella rättigheter, och möjligheten att skapa en hård kärna av rättigheter under stadgan för regionala och minoritetsspråk borde undersökas (dir. 513).

Frågan om minoritetsrättigheter följdes upp vid tredje delsessionen, då församlingen antog en rekommendation om *Skydd för minoritetsrättigheter* (dok. 7572, rek. 1300) och behovet av en genomförandemekanism för ramkonventionen. Förslaget om en hård kärna av rättigheter under minoritetsspråksstadgan (se ovan) avvisades, efter ett negativt yttrande från Europeiska kommissionen för demokrati genom lag (Venedigkommissionen). Vid samma delsession debatterade församlingen och antog en resolution om *Åtgärder för att nedmontera arvet från kommunistiska totalitära system* (dok. 7568, res. 1096). De åtgärder som rekommenderades var djupgående politiska, rättsliga och ekonomiska reformer genom en process av demilitarisering, decentralisering, avmonopolisering och avbyråkratisering. I en extrainsatt debatt om *Avskaffande av dödsstraffet* (dok. 7589), föranledd av rapporter om att vissa nya medlemsstater fortsätter att verkställa dödsstraff, följde församlingen upp den rekommendation om moratorium och avskaffande av dödsstraffet i fredstid som antogs 1994 med utgångspunkt i en rapport av Hans Göran Franck. Ryssland, Ukraina, Lettland och Litauen, som verkställt dödsdomar efter upptagande i Europarådet, fick kritik i debatten och alla länder uppmanades att införa moratorium (rek. 1302, res. 1097). I ett inlägg underströk Berit Andnor att strafflagstiftningen i moderna samhällen inte har någon plats för dödstraff. En stat har inte under några omständigheter rätt att ta en människas liv. Hon pläderade för ett avskaffande av dödsstraffet både i fredstid och i krig.

Vid fjärde delsessionen hölls en extrainsatt debatt om *Sexuellt utnyttjande av barn* (dok. 7659) som följde upp Världskongressen mot kommersiellt sexuellt utnyttjande av barn som hållits i Stockholm i augusti 1996. Försam-

lingen antog en resolution (res. 1099) om åtgärder för att bekämpa sexuellt utnyttjande av barn nationellt och internationellt. I ett anförande konstaterade Jan Bergqvist att Världskongressen varit en imponerande mobilisering som ökat medvetenhet om de brott som begås mot barn och mot barns rättigheter. Det gällde nu att vidta åtgärder, i internationellt samarbete och på nationell nivå. Instrumenten fanns, enligt Bergqvist, i Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter och barnkonventionen.

4.4 Ekonomi och utveckling

Vid första delsession debatterades *Den ekonomiska situationen i Ryssland, Ukraina och Vitryssland* (dok. 7453). Församlingen uttalade sig för fortsatta ekonomiska reformer och betonade vikten för den ekonomiska utvecklingen av demokrati, mänskliga rättigheter och respekt för rättsstatens principer (res. 1078). Länderna uppmanades att reformera jordbruket och minska militärutgifterna.

Vid andra delsessionen debatterade församlingen *Europeisk transportpolitik* med utgångspunkt i Europeiska transportministerkonferensens årsrapporter (dok. 7506, res. 1084) och hörde ett anförande av ministerkonferensens ordförande, den ungerske transportministern Karoly Lotz.

Vid tredje delsessionen höll församlingen sin årliga debatt om *Europeiska utvecklingsbankens (EBRD) verksamhet* (dok. 7564) med deltagande av bankens president Jacques de Larosière. Församlingen är parlamentariskt forum för EBRD. Granskningen följde upp de 1994 inledda reformerna av EBRD. Åtgärder för att förbättra effektiviteten och minska kostnaderna rekommenderades samt en ökad närvaro i och utlåning till de minst utvecklade länderna i Central- och Östeuropa och f.d. Sovjetunionen (res. 1094).

Vid fjärde delsessionen debatterade församlingen *Arbetslöshet i Europa* (dok. 7620) och antog en resolution om åtgärder för att bekämpa arbetslösheten (res. 1098). *Verksamheten inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) under 1995* granskades i en s.k. utvidgad debatt med deltagande av flera utskott och parlamentariker från OECD:s samtliga medlemsländer (dok. 7615 m.fl., res. 1100). OECD:s nyttillträdde generalsekreterare Donald Johnston deltog och svarade på frågor från församlingen. Europarådets parlamentariska församling granskar årligen OECD i rollen som folkvald församling för organisationen. Det världsekonomiska läget diskuterades i den efterföljande debatten om *Världshandelsorganisationen (WTO) och verkställande av Uruguayrundan* (dok. 7618, res. 1101).

4.5 Sociala frågor, hälsovård, familjefrågor

Vid första delsessionen behandlades ett förslag till en *Europeisk strategi för barn* (dok. 7436) som utarbetats i samarbete med UNICEF. Församlingen uppmanade ministerkommittén att göra barns rättigheter till en politisk prioritering och antog en rekommendation om ett brett fält av åtgärder för främjande av barns rättigheter (rek. 1286). I ett anförande betonade Elisabeth Fleetwood att strategin var nödvändig för att omsätta i praktiken FN:s barn-

konvention som trädde i kraft 1990. Alla medlemsländer borde omgående ratificera barnkonventionen.

Vid fjärde delsessionen debatterade församlingen *Socialpolitikens framtid* (dok. 7634) och konstaterade bl.a. att omfattande samhällsförändringar ställde krav på en ny och effektiv socialpolitik som prioriterade kampen mot arbetslöshet och mot olika former av social utstötning (rek. 1304).

4.6 Kultur och utbildning

Vid första delsessionen debatterades *Historia och historieinläring i Europa* (dok. 7446). Församlingen antog en rekommendation om åtgärder för förbättrad historieundervisning och ökad forskning (rek. 1283). Elisabeth Fleetwood framhöll i debatten att kännedom om det förflutna främjade ett kritiskt tänkande och att kunskaper i historia kunde bidra till en demokratisk utveckling.

Vid tredje delsessionen debatterade församlingen *Europeiskt kulturellt samarbete: Europeiska unionens verksamhet och relationer till Europarådet* (dok. 7575) och rekommenderade ökat samarbete mellan organisationerna med beaktande av deras olika inriktning, erfarenheter och förutsättningar (rek. 1299).

4.7 Naturvetenskap och teknik

Vid första delsessionen debatterades *Vetenskapligt och tekniskt samarbete med länder i Central- och Östeuropa* (dok. 7451) som varit temat för en Europarådskonferens i Prag i juni 1995. Församlingen antog en resolution som uppmanade till ökat samarbete med de nya demokratierna och drog upp riktlinjer för deras vetenskapliga och tekniska utveckling. Återuppbyggnad av infrastrukturen, rationellt utnyttjande av mänskliga resurser och omvandling av militär industri för civila ändamål betonades (res. 1075).

Vid fjärde delsessionen granskade församlingen ett *Utkast till ramkonvention om mänskliga rättigheter och biomedicin* (dok. 7622). Utkastet till bioetikkonvention godkändes med flera ändringsförslag, bl.a. avseende genetiska tester och forskning på embryon (yttr. 198). Bioetikkonventionen syftar till att dra upp regler för medicinsk och biologisk forskning på människan. Den har utarbetats av en expertkommitté/styrkommitté under ministerrådet som arbetat sedan 1991. Den parlamentariska församlingen granskade och rekommenderade modifieringar av ett tidigare utkast vid delsessionen i januari 1995. Den reviderade konventionen antogs av Europarådets ministerkommitté i november 1996. Den innehåller allmänna principer för skydd av mänskliga rättigheter och mänsklig värdighet. Speciella frågor som transplantationer och embryoforskning kommer att tas upp i tilläggsprotokoll. Bioetikkonventionen öppnas för undertecknande i april 1997.

4.8 Miljöfrågor

Vid första delsessionen granskades det europeiska samarbetet för en bättre miljö som det manifesterats i tre miljöministerkonferenser, i Prag 1991, i

Luzern 1993, i Sofia 1995. I rapporten *Europeisk miljöpolitik* (dok. 7441 + Addendum) redovisas både övergripande miljöproblem i Europa och utvecklingen i enskilda länder i översiktlig tabellform. Församlingen uppmärksammade bl.a. den alleuropeiska strategi för biologisk mångfald och landskapets variation som var Europarådets bidrag till Sofiakonferensen (rek. 1284, res.1076).

Vid andra delsessionen höll församlingen en särskild debatt om *Konsekvenser av Tjernobylykatastrofen* (dok. 7538, res.1087) med anledning av tioårsdagen av Tjernobylyolyckan den 26 april.

4.9 Migration, demografi, flyktingfrågor

Vid första delsessionen debatterades flyktingsituationen i f.d. Jugoslavien med utgångspunkt i rapporten *Flyktingar, tvångsförflyttade personer, återuppbyggnad i länder i f.d. Jugoslavien* (dok. 7440). Församlingen rekommenderade (rek. 1287) att Europarådets insatser för återuppbyggnad i f.d. Jugoslavien skulle göras i nära samarbete med UNHCR. Europarådets sociala utvecklingsfond borde aktiveras och en fond för frivilliga bidrag inrättas. Även situationen för *Albanska asylsökande från Kosovo* uppmärksammades (dok. 7444), (rek. 1288, res.1077).

Vid andra delsessionen debatterades *Internationella Rödakors-kommitténs (ICRC) verksamhet 1992–95* (dok. 7499). Organisationens ordförande Cornelio Sommaruga deltog i den regelbundet återkommande granskningen. Knut Billing i egenskap av rapportör framhöll behovet av ökad uppmärksamhet på Rödakors-kommitténs verksamhet och de internationella humanitära lagarna (Genèvekonventionerna). Församlingen antog en resolution som uppmanade medlemsländerna att stödja ICRC politiskt och ekonomiskt och att respektera dess oberoende (res. 1085).

Också vid tredje delsessionen tog församlingen upp situationen i f.d. Jugoslavien, med betoning av *De civila aspekterna på Dayton- och Erdutavtalen* (dok. 7588). I debatten gavs stöd till genomförandet av valen i Bosnien-Hercegovina 14 september. Församlingen uttalade sig för att den sociala utvecklingsfonden skulle kunna verka i Bosnien-Hercegovina och Kroatien och uppmanade medlemsländerna att inte repatriera flyktingar från Bosnien-Hercegovina med tillfällig skyddsstatus (rek. 1301).

Vid fjärde delsessionen behandlades den *humanitära situationen för flyktingar och tvångsförflyttade i Georgien* (dok. 7629, rek. 1305). De politiska och ekonomiska problem som förorsakats av en stor flyktingpopulation uppmärksammades, en följd av etniska konflikter i Abchazien och Syd-Ossetien. Medlemsländerna uppmanades att stödja Georgien med att utarbeta en flyktinglagstiftning i enlighet med internationella normer och Europarådskonventioner. Vidare debatterade församlingen och antog en rekommendation om *Migration från utvecklingsländer till industrialiserade länder i Europa* (dok. 7628, rek. 1306).

Vid första delsessionen debatterades *Djurens välbefinnande och djurtransporter i Europa* (dok. 7427) med utgångspunkt i lagstiftningen avseende internationella transporter av levande djur. Församlingen uttalade sig för förbättrade transportförhållanden och förstärkt kontroll, samarbete med EU-kommissionen i frågor som rör uppfödning, transporter och slakt samt stöd till de nya demokratierna i Central- och Östeuropa för utbildning och lagstiftning på området (rek. 1289).

Vid andra delsessionen förelåg ett förslag till en *europaisk stadga för landsbygden* (dok. 7507). I debatten i församlingen betonades vikten av att bevara och utveckla en levande landsbygd, bl.a. genom att skapa nya arbetstillfällen. Församlingen antog en rekommendation med en uppmaning till ministerkommittén att vidareutveckla förslaget till ett juridiskt instrument.

4.11 Kontakter med nationella parlament och allmänheten

Vid första delsessionen debatterade församlingen med utgångspunkt i en rapport om *Elektronisk demokrati* (dok. 7359) följderna för demokratin och livskvaliteten av den ökande tillgången till ny kommunikationsteknologi och förslag till lagar för att motverka negativa effekter. Församlingen konstaterade att den nya "informationsmotorvägens" politiska, juridiska, ekonomiska, kulturella och tekniska aspekter var komplicerade och förtjänade en utförligare behandling i berörda utskott, med fokusering på skyddet för mänskliga rättigheter och på medborgardemokrati. Frågan kommer att tas upp på nytt under 1997 års session.

Rekommendationer

Nr

- 1280 Om Kongressens för lokala och regionala myndigheter i Europa andra session (CLRAE) (30 maj–1 juni 1995)
- 1281 Om jämlikhet mellan könen inom utbildningsområdet
- 1282 Om Förenta staternas ansökan om observatörsstatus i Europarådet
- 1283 Om historia och historieinläring i Europa
- 1284 Om europeisk miljöpolitik (1994–95)
- 1285 Om nationella minoriteters rättigheter
- 1286 Om en europeisk strategi för barn
- 1287 Om flyktingar, tvångsförflyttade personer och återuppbyggnad av vissa länder i f. d. Jugoslavien
- 1288 Om albanska asylsökande från Kosovo
- 1289 Om djurs välbefinnande och djurtransporter i Europa
- 1290 Om uppföljning av toppmötet i Köpenhamn om social utveckling
- 1291 Om jiddischkultur
- 1292 Om unga personer inom högnivåsport
- 1293 Om det europeiska ungdomscentret i Budapest
- 1294 Om datautvecklingen inom Europarådet
- 1295 Om proceduren för granskning av kandidaturer för val av domare till Europadomstolen för mänskliga rättigheter
- 1296 Om en europeisk stadga för landsbygd
- 1297 Om implementering av Daytonavtalet för fred i Bosnien–Hercegovina
- 1298 Om Turkiets respekt för åtaganden avseende konstitutionella och rättsliga reformer
- 1299 Om europeiskt kulturellt samarbete; EU:s verksamhet och relationer till Europarådet
- 1300 Om skyddet av minoriteters rättigheter
- 1301 Om civila aspekter av Dayton- och Erdutavtalen
- 1302 Om avskaffande av dödsstraffet i Europa
- 1303 Om förslaget om ett andra toppmöte för stats- och regeringschefer i Europarådets medlemsländer
- 1304 Om socialpolitikens framtid
- 1305 Om den humanitära situationen för tvångsförflyttade personer i Georgien
- 1306 Om utflyttning från utvecklingsländer till europeiska industrialiserade länder

Resolutioner

Nr

- 1071 Om Kongressens för lokala och regionala myndigheter i Europa andra session (CLRAE) (30 maj–1 juni 1995)
- 1072 Om ylleindustrins betydelse för vissa glesbygdsområden
- 1073 Om ändringar som ersätter ett textförslag
- 1074 Om val av vice ordföranden i utskott
- 1075 Om vetenskapligt och tekniskt samarbete med länder i Central- och Östeuropa
- 1076 Om europeisk miljöpolitik
- 1077 Om albanska asylsökande från Kosovo
- 1078 Om den ekonomiska situationen i Vitryssland, Ryssland och Ukraina
- 1079 Om ökande kvinnlig representation inom Europarådets parlamentariska församling
- 1080 Om uppspårande av asteroider och kometer som kan vara farliga för mänskligheten
- 1081 Om ifrågasättande av nationella delegationers fullmakter under en session
- 1082 Om proceduren för granskning av kandidaturer för val av domare till Europadomstolen för mänskliga rättigheter
- 1083 Om parlament och bedömningen av vetenskapliga och tekniska valmöjligheter
- 1084 Om europeisk transportpolitik
- 1085 Om Internationella Rödakors-kommitténs verksamhet
- 1086 Om utvecklingen i Ryska federationen i relation till situationen i Tjetjenien
- 1087 Om konsekvenserna av Tjernobylyolyckan
- 1088 Om hotet mot fredsprocessen i Mellanöstern
- 1089 Om Kroatians uppfyllande av sina åtaganden inför medlemskap i Europarådet
- 1090 Om problemet med ökenspridning kring Medelhavet
- 1091 Om fiskeripolitik
- 1092 Om diskriminering av kvinnor inom sporten och speciellt inom olympiska spelen
- 1093 Om EFTA:s verksamhet (svar till 33:e och 34:e sessionernas årsrapport)
- 1094 Om Europeiska återuppbyggnads- och utvecklingsbankens (EBRD) verksamhet under 1995
- 1095 Om de nyligen genomförda parlamentsvalen i Albanien
- 1096 Om nedmonteringen av de forna kommunistiska totalitära systemen
- 1097 Om avskaffande av dödsstraffet i Europa
- 1098 Om arbetslösheten i Europa; orsaker och botemedel

- 1099 Om sexuellt utnyttjande av barn
1100 Om OECD:s verksamhet under 1995
1101 Om WTO och genomförandet av Uruguayrundans överenskommelser

1996/97:ER1
Bilaga

Direktiv (Orders)

Nr

- 512 Om relationerna mellan parlamentariska församlingen och Förenta nationernas organisationer som specialiserar sig på livsmedel, jordbruk och landsbygdsutveckling
513 Om nationella minoriteters rättigheter
514 Om att verka för barnens sak
515 Om albanska asylsökande från Kosovo
516 Om inrättandet av ett ad hoc-utskott om Tjetjenien
517 Om det europeiska ungdomscentret i Budapest
518 Om en debatt om den europeiska sociala stadgan
519 Om proceduren för granskning av kandidaturer för val av domare till Europadomstolen för mänskliga rättigheter
520 Om utvecklingen i Ryska federationen i relation till situationen i Tjetjenien
521 Om implementering av Daytonavtalet för fred i Bosnien-Hercegovina
522 Om ett hållbart utnyttjande av levande marina resurser
523 Om situationen för de unga i Europa; marginalisering
524 Om de nyligen hållna valen i Albanien
525 Om avskaffande av dödsstraffet i Europa
526 Om sexuellt utnyttjande av barn

Yttranden

Nr

- 192 Om Europarådets budget för budgetåren 1995 och 1996
193 Om Rysslands ansökan om medlemskap i Europarådet
194 Om Japans ansökan om observatörstatus i Europarådet
195 Om Kroatians ansökan om medlemskap i Europarådet
196 Om Kanadas ansökan om observatörstatus i Europarådet
197 Om församlingens utgifter för budgetåret 1997
198 Om utkast till bioetikkonvention (utkast till konvention för skydd av mänskliga rättigheter och mänsklig värdighet vid tillämpningen av biologi och medicin)